

فارغ التحصیل و متعاقباً بدریافت مدرک لیسانس هنرهای زیبا مفتخر گردید. در مدت کوتاهی شهرت و آوازه هنرش در زمینه مینیاتور و تذهیب مرزهای کشور را پیمود و در آزمون نمایشگاه بین المللی بروکسل سال «۱۹۵۸م» دیپلم «گراندری»، نصیب این شاگرد نابغه مدرسه صنایع مستظرفه گردید.

استاد زاویه مدتی کوتاه در مقام ریاست موزه هنرهای ملی ایران انجام وظیفه نمود و سالها در سمت استاد رشته مینیاتور هنرستان پسران و دختران وابسته به هنرهای زیبای کشور، به تربیت و آموزش شاگردان زبده ای توفیق یافت. شادروان زاویه پس از سالها هنرآفرینی و نمایش شاهکارهای جاویدان در نگارگری سنتی ایران (مینیاتور) بسال ۱۳۴۰ شمسی، ابلاغ بازنشستگی را از دستگاه دولتی وقت دریافت و از آن پس کار هنر را با شور و حالی بیش از پیش دنبال نمود و تا واپسین دم حیات با هنرش مأنوس و هم نشین بود.

در آثار ارزشمند و فوق العاده بی نظیر استاد زاویه، بار دیگر شاهد تبلور هویت راستین و اندیشه غنی و عرفانی، در گستره تابناک نقاشی ایرانی هستیم. او تحت تأثیر قواعد و اصول مینیاتور عهد صفوی و وفادار به سنتهای اصیل در نقاشی ایرانی، به بیان دقیق ویرگیها و روشهای ارزشمند هنرمندان صاحب نام مکتب صفویه می پردازد و گل و سرو و شکوفه باغهای همیشه سرسبز را سرشار از نور و رنگ عرضه میدارد.

بی هیچ تردید می توان اظهار نظر نمود که در طول تاریخ هنر مینیاتور ایران، کمتر هنرمندی توانسته آنهمه ظرافت و ریزه کاری و لطافت ترکیب نقش و رنگ را در نقاشی ایران پدید آورد. استاد معتقد به حفظ ارزشهای اسلامی و ایرانی بود و گاه نیز نقش قلمی از نقاشی جدید در آثارش هویدا می ساخت؛ هرچند که پرسپکتیو با ظرافتی بی نهایت شگفت آور در آثارش محو، و سایه روشنها در کوچکی اندام و صورتها گم شده، و چهره ها با پرداز به سایه روشن نشسته باشند.

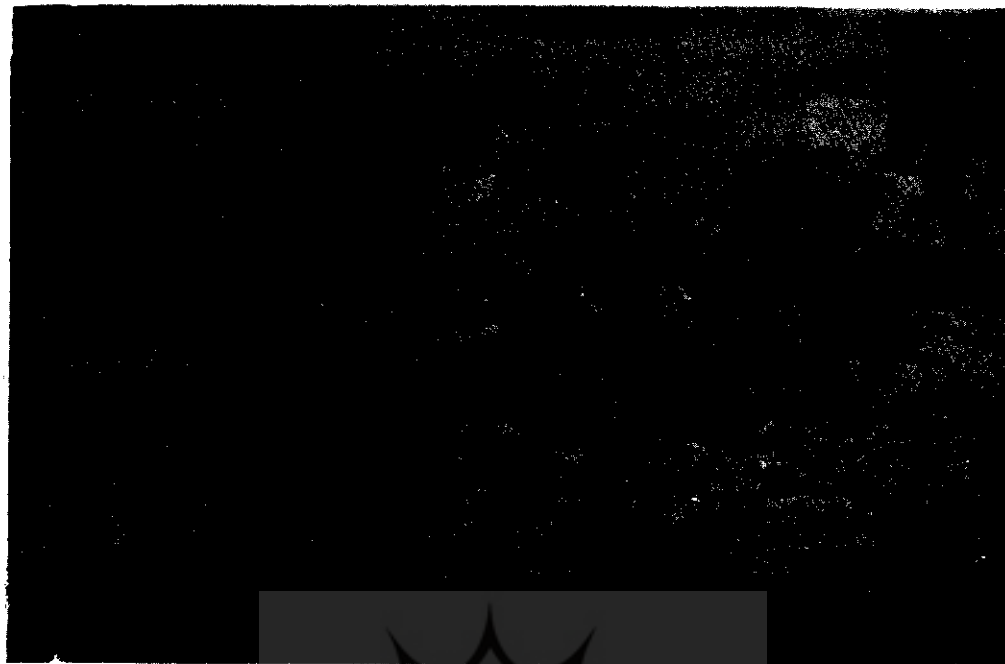
درسوگ روانشاد استاد محمد علی زاویه مکتبدار ظرافت و لطافت

سید محمود افتخاری

استاد محمد علی زاویه، هنرمند بزرگ و کاروان سالار قافله هنر نگارگری، در طول بیش از نیم قرن اخیر، شاگرد سخت کوش و زبده و صاحب ذوق مدرسه صنایع مستظرفه، (مدرسه عالی هنرهای ایرانی). به سال ۱۲۹۱ هجری شمسی در تهران بدنیا آمد. او پس از تکمیل آموزش ابتدائی و متوسطه، در هجده سالگی (۱۳۰۹) تحت تعلیم شادروان استاد هادیخان تجویدی در مدرسه صنایع مستظرفه، با دقت و وسواس و شوق فراوان به کسب مهارت و فراگیری رموز و ریزه کاریهای نقاشی ایرانی روی آورد و در سال ۱۳۱۹ شمسی با مرتبه عالی در رشته «نقاشی مینیاتور» از مدرسه

نزد صاحب‌دلان، بعنوان برگهای زرین هنرمینیاتور باقی خواهد ماند. افسوس که در روز شنبه یازدهم تیرماه یکهزار و سیصد و شصت و نه، تاریخ هنر نگارگری ایران، با حسرت و اندوه در باور تلخ خود، پذیرفت که سرانگشتان طلائی استاد، دیگر نخواهند توانست رنگ ماتم و اندوه را از باغهای خیالی مینیاتورهایش بزایند و داغ وداع با دهقان سالخورده را از چهره بردارند.

شاهکارهای شگفت‌آور و منحصر بفرد استاد نام‌آور، اینک فرورفته در سوگ ماتم بزرگ از دست دادن صورتگر و نقاش خود، افسرده و خاموش، چشم به خواب ابدی استاد در آرامش مطلق دادند.

اگرچه نه امروز، که دیگر هیچ روز، استاد در جمع هنرمندان و دوستداران هنرش نخواهد بود، اما رنگ جاودانی یاد و ارزشهای والای هنری او، برای ابد در برگ برگ شکوفه‌ها و قامت سبز سروهای بوستان مینیاتور معاصر ایران باقی خواهد ماند.

بی شک استاد زاویه مبتکر ابعاد و وجوه خاصی در زوایای پر نقش و نگار مینیاتور ایران و مکتبدار ظرافت و ریزه کاریهای استثنایی در این هنر بود. هر چند در این مختصر قصد بررسی فنی و تکنیکی آثارش در میان نیست اما جهان هنر از او بعنوان «پدیده هنر نگاری» ایران در قرن اخیر یاد خواهد نمود.

تمامی تابلوهای مینیاتور استاد زاویه از دنیای ظرافت و لطافت و ریزه کاریهای بی‌نهایت دقیق و شگفت‌آور در طرح و نقش و رنگ لبریز هستند. این ویژگیها نبوغ و ذوق و استعداد آن زنده یاد را از دیگر شاگردان هادیخان تجویدی و مدرسه صنایع مستظرفه متمایز و برتر میسازد. زاویه آنچنان استادانه به ریزه کاریها و ظرافت و لطافت صحنه‌های مینیاتور پرداخته که بدون اغراق چشم انسان از دیدن آن همه نقوش ریز و کوچک متحیر می‌ماند.

او بدون تردید آن مانی عصر خویش است که صفحات گرانهای ارزشمندی در وسعت موزه‌های جهان و